

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Тема № 20 (4).
ГІГІЄНИЧНІ І ЛІКУВАЛЬНІ ВАННИ.
ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ З ГАРЯЧКОЮ.
ЗАСТОСУВАННЯ КЛІЗМ У ДІТЕЙ

Методичні вказівки
до самостійної позааудиторної роботи студентів
з дисципліни "Догляд за хворими (практика)"

Затверджено
вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 26.12.2013.

Харків
ХНМУ
2014

Тема № 20 (4). Гігієнічні і лікувальні ванни. Догляд за дітьми з гарячкою. Застосування клізм у дітей : метод. вказ. для самостійної позааудиторної роботи студентів з дисципліни "Догляд за хворими (практика)" / упор. В.А. Клименко, В.П. Кандиба, О.М. Плахотна та ін. – Харків : ХНМУ, 2014. – 12 с.

Упорядники В.А. Клименко
 В.П. Кандиба
 О.М. Плахотна
 О.М. Ащеулов
 Ю.В. Карпушенко

Кількість навчальних годин:

1. Самостійна робота – 3.
2. Практичні заняття – 2.

Актуальність. Проведення гігієнічних і лікувальних ванн, застосування клізм, алгоритм дій при підвищенні температури у дитини є складовими частинами процесу лікування й суттєво впливають на його ефективність.

Конкретні цілі:

1. Освоїти володіння навичками забезпечення особистої гігієни дітей першого року життя.
2. Освоїти вимірювання температури тіла у дітей різного віку та догляд за дітьми з гарячкою.
3. Оволодіти навичками застосування основних видів клізм у дітей різного віку.

Навчальні цілі**Знати:**

1. Основні види гігієнічних і лікувальних ванн.
2. Догляд за дітьми з гарячкою, особливості вимірювання температури у дітей різного віку.
3. Процес зміни натільної і постільної білизни та особливості його проведення у тяжкохворих дітей.
4. Основні види клізм, методика та правила їх виконання дітям різного віку.

Уміти:

1. Проводити гігієнічну ванну для новонародженої дитини.
2. Проводити гігієнічну ванну для дитини грудного віку.
3. Готувати необхідне обладнання для очисної клізми дітям різного віку. Освоїти методику її застосування.
4. Проводити вимірювання температури у дітей різного віку.

**Базові знання, вміння, навички, необхідні для вивчення теми
(міждисциплінарна інтеграція)**

Назви попередніх дисциплін	Отримані навички
Медична біологія, мікробіологія	Знання особливостей життєдіяльності патогенних, умовно-патогенних бактерій, вірусів, найпростіших. Описання та визначення грибкової інфекції (пліснявки)
Хімія	Знання особливостей дії різних хімічних сполук. Розрахунок необхідної концентрації розчинів
Нормальна анатомія	Знання будови органів та систем організму. З'ясування значення деяких анатомічних особливостей дитячого організму при організації догляду за дітьми
Нормальна фізіологія	Знання особливостей функціонування органів та систем організму в залежності від віку дитини

Графологічні структури окремих питань теми

1. Види лікувальних ванн (додаток 1).
2. Основні види гарячки (додаток 2).
3. Методика виконання клізм (додаток 3).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Догляд за хворими: підручник / Ю.П. Гніденко, О.М. Ковальова, В.М. Лісовий та ін. ; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. – К. : Медицина, 2010. – 488 с.
2. Майданник В.Г. Ваша дитина (догляд та виховання) / В.Г. Майданник, В.Г. Бурлай. – К., 2004. – 298 с.

Додаткова

1. Мазурин А.В. Общий уход за детьми / А.В. Мазурин, А.М. Запруднов, К.И. Григорьев. – М. : Медицина, 1998. – 292 с.
2. Вусів І.Н. Практичні навички педіатра / І.Н. Вусів, М.В. Чичко. – Мінськ : Вища школа., 1990. – 398 с.
3. Загальний догляд за дітьми : навч. посібник / Л.С. Калиновська, В.Й. Гроховський, А.Х. Жагліна та ін. – К. : Вища школа, 1993. – 117 с.
5. Педіатрія в модулях : навч. посібник / І.Ю. Андрієвський, В.С. Тарасюк, В.В. Титаренко та ін. – К. : Медицина, 2007. – 336 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАНЯТТЯ

1. Правила проведення гігієнічних ванн для новонароджених.
2. Правила проведення гігієнічних ванн для дітей грудного віку
3. Основні види лікувальних ванн.
4. Типи температурних кривих.
5. Особливості вимірювання температури у дітей різного віку.
6. Догляд за дітьми з гарячкою.
7. Зміна натільної і постільної білизни. Особливості виконання процесу у тяжкохворих дітей.
8. Основні види клізм.
9. Методика та правила постановки очисної клізми дітям різного віку.
10. Методика та правила постановки лікувальної клізми дітям різного віку.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- У лікувальних установах не використовуються наступні види ванн:
A. Холодні. D. Дуже гарячі.
B. Прохолодні. E. Індиферентні.
C. Гарячі.
- Існують різні види ванн, крім:
A. Напівванни. D. Ручної.
B. Сидячої. E. Ножної.
C. Лежачої.
- Температура гарячих ванн (°C):
A. 38. D. 40–41.
B. 37. E. 38,5–39,0.
C. 30–33.
- Температура теплих ванн (°C):
A. 40–41. D. 30–33.
B. 38,0. E. 35,0–36,0.
C. 37,0.
- Температура індиферентних ванн (°C):
A. 37. D. 30–33.
B. 40–41. E. 34–35.
C. 38.
- Температура прохолодних ванн (°C):
A. 40–41. D. 30–33.
B. 38. E. 35–36.
C. 37.
- Показання до проведення гарячих ванн:
A. Пневмонія.
B. Рахіт.
C. Серцева недостатність.
D. Захворювання шкіри.
E. Порушення мозкового кровообігу.
- Протипоказання до проведення гарячих ванн:
A. Рахіт. D. Захворювання шкіри.
B. Серцева недостатність. E. Бронхіт.
C. Пневмонія.
- Показання до проведення соляних ванн:
A. Рахіт. D. Захворювання шкіри.
B. Паратрофія. E. Цукровий діабет.
C. Пневмонія.

10. Показання до проведення ванн із перманганатом калію:
- A. Рахіт.*
 - B. Невроз.*
 - C. Пневмонія.*
 - D. Захворювання шкіри.*
 - E. Бронхіт.*
11. При лихоманці дитині показаний режим:
- A. Палатний.*
 - B. Напівпостільний.*
 - C. Постільний.*
 - D. Обмежень немає.*
 - E. Загальний.*
12. У перший період лихоманки не можна:
- A. Класти грілку до ніг хворого.*
 - B. Поїти дитину.*
 - C. Кутати хворого.*
 - D. Класти міхур із льодом до ніг хворого.*
 - E. Все перелічене вище.*
13. До фізичних методів охолодження не відноситься:
- A. Введення жарознижуючих препаратів.*
 - B. Розтирання тіла сумішшю спирту і води.*
 - C. Прикладання міхура із льодом до голови.*
 - D. Прохолодна клізма.*
 - E. Застосування прохолодної ванни.*
14. Протипоказанням до проведення фізичних методів охолодження є:
- A. Ранній вік дитини.*
 - B. Наявність захворювань шкіри.*
 - C. Порушення мікроциркуляції.*
 - D. Температура тіла вище 38,0 °C:*
 - E. Наявність аномалій і вад розвитку внутрішніх органів.*
15. Для другого періоду лихоманки характерне:
- A. Посиніння губ і кінцівок.*
 - B. Максимальне підвищення температури.*
 - C. Підйом температури.*
 - D. Швидке зниження температури.*
 - E. Повільне зниження температури.*
16. Субфебрильна температура – це підвищення (°C):
- A. Температури тіла до 37–38.*
 - B. Температури тіла до 38–39.*
 - C. Температури тіла до 39–40.*
 - D. Температури тіла більше 40,0.*
 - E. Температури тіла до 36–37,0.*

17. Висока температура – це підвищення (°C):
 A. Температури тіла до 37–38.
 B. Температури тіла до 38–39.
 C. Температури тіла до 39–40.
 D. Температури тіла більше 40,0.
 E. Температури тіла до 36–37,0.
18. Температура води, якою промивають кишечник дітям раннього віку (°C):
 A. 36. D. 32.
 B. 37. E. 28.
 C. 25.
19. Об'єм рідини для клізми дітям до 1 року складає (мл):
 A. 500. D. 30–150.
 B. 300. E. 200–250.
 C. 180.
20. Положення дитини старше 1 року при проведенні клізми:
 A. На спині. D. На животі.
 B. На правому боці. E. Не має значення.
 C. На лівому боці.

Завдання для індивідуальної роботи студента. Підготувати реферат на тему "Етіологія лихоманки у дитини".

ЕТАЛОНИ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

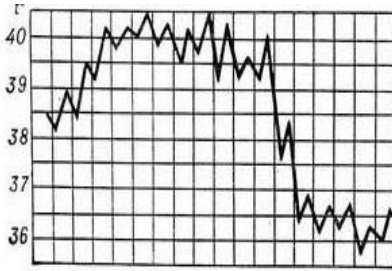
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	C	D	B	A	D	A	B	A	D
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	D	A	C	B	A	C	C	D	C

Графологічна структура теми "Лікувальні ванни"

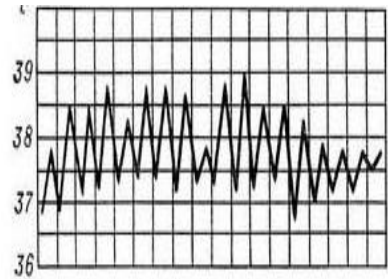
Ванна	Лікувальні показання	Методика процедури	Ефект ванни	Тривалість, хв	Частота
Крохмальна	Алергічний діатез, екзема	Крохмаль (100 г) розчинюють у холодній воді та вливають у 10 л води $t^{\circ}=37-38^{\circ}\text{C}$	Усуває свербіж, пом'якшує та підсушує шкіру	7–10	4–6 ванн щодня, через день
3 настоєм трав череди	Алергічний діатез, екзема	1 столова ложка трави на склянку окропу, настоюється 10 хв. Доза – 1/2–1 склянка настою на 1 ванну	Усуває свербіж, пом'якшує та підсушує шкіру	7–10	4–6 ванн щодня, через день
Содова	Алергічний діатез, екзема	1 столова ложка питної соди на 10 л води	Усуває свербіж, пом'якшує та підсушує шкіру	7–10	10–12 ванн щодня, через день
Гаряча	Захворювання органів дихання запального ґенезу	Протягом кожної процедури температура води підвищується від 37°C до 40°C підливанням більш гарячої води. Після ванни дитину добре вкрити і дати тепле пиття	Підвищує обмін речовин і посилює потовідділення	До 7 – для рук, до 10–15 – для ніг	4–6 ванн щодня
Гірчична	Захворювання органів дихання запального ґенезу	100 г гірчиці на 10 л води	Підвищує обмін речовин і посилює потовідділення	До 7 – для рук, до 10–15 – для ніг	4–6 ванн щодня
3 настоєм румянка	Захворювання органів дихання запального ґенезу	Відповідає методиці ванни з настоєм череди	Підвищує обмін речовин, потовідділення, діє як заспокійливе	До 7 – для рук, до 10–15 – для ніг	4–6 ванн щодня
Хлоридно-натрієва (сольова)	Рахіт, гіпотрофія	50–200 г кухонної (озерної або морської) солі на 10 л води, t° води 1-й раз – $36-36,5^{\circ}\text{C}$, через 3–4 дні t° поступово знижується до 35°C . Після ванни необхідно облити дитину прісною водою t° на 1°C менше t° води в ванні	Підвищує тонус, покращує обмін речовин	Від 3 до 10 хв – збільшення на 1 хв через 2–3 ванни	15–20 ванн через 1–2 дні

Ванна	Лікувальні показання	Методика процедури	Ефект ванни	Тривалість, хв	Частота
Хвойна	Рахіт, гіпотрофія, запалення, функціональні порушення нервової системи	2–3 мл рідкого хвойного екстракту (або 1–2 г порошку) на 10 л води (t°=36–37°)	Покращує обмін речовин, заспокоює нервову систему	7–10	15–20 ванн через день
Щавлева	Травми опорно-рухового апарату (у старшому віці)	4–5 л рідкого або 200 г густого концентрату на 100 л води (t°=35–37°)	Болезаспокійливий	8–15	12–18 ванн

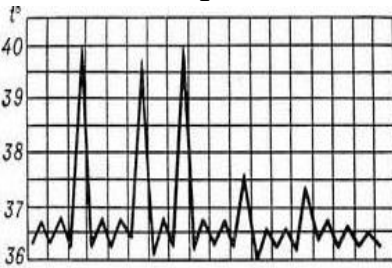
Графологічна структура теми "Типи гарячки"

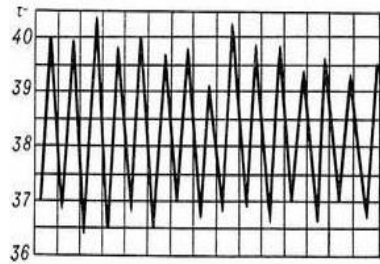
1

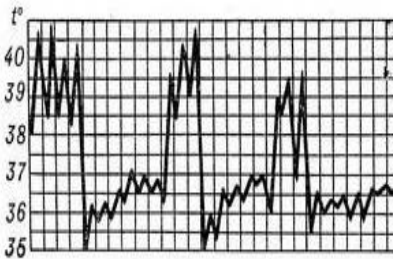
2

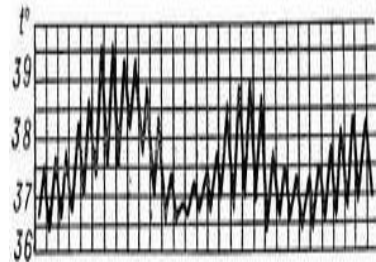
3

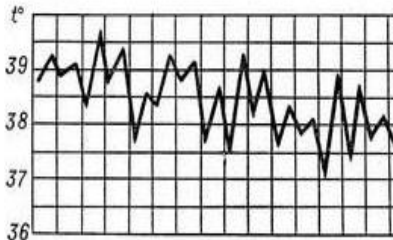
4

5

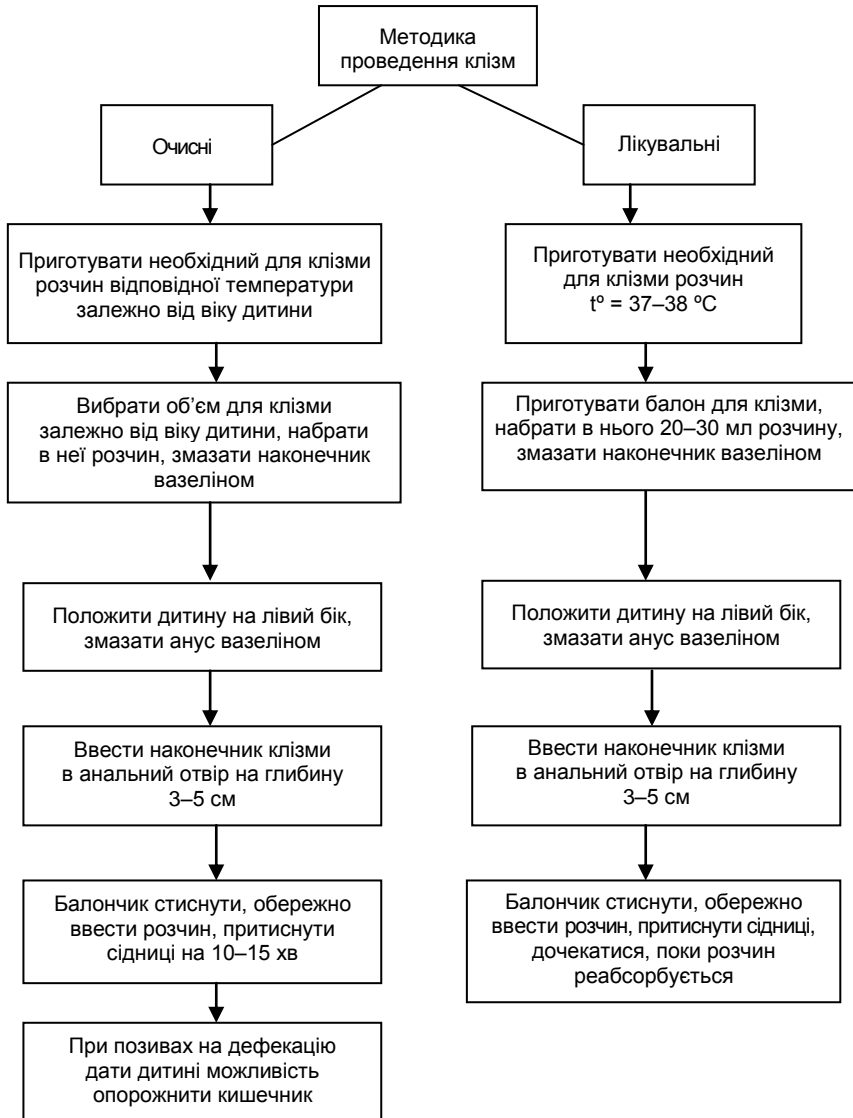
6

7

1. Постійного типу.
2. Ремітуюча (послаблювальна).
3. Інтермітуюча.
4. Поворотна.
5. Зворотна (інвертована).
6. Хвилеподібна.
7. Нерегулярна (атипова).

Графологічна структура теми "Методика проведення клізм"

Навчальне видання

**Тема № 20 (4).
ГІГІЄНИЧНІ І ЛІКУВАЛЬНІ ВАННИ.
ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ З ГАРЯЧКОЮ.
ЗАСТОСУВАННЯ КЛІЗМ У ДІТЕЙ**

***Методичні вказівки
до самостійної позааудиторної роботи студентів
з дисципліни "Догляд за хворими (практика)"***

Упорядники Клименко Вікторія Анатоліївна
 Кандиба Василь Петрович
 Плахотна Ольга Миколаївна
 Ащеулов Олександр Михайлович
 Карпушенко Юлія Валентинівна

Відповідальний за випуск Клименко В. А.

Редактор Л.О. Сілаєва
Коректор Є.В. Рубцова
Комп'ютерна верстка О.Ю. Лавриненко

План 2014, поз. 153.
Формат А5. Ризографія. Ум. друк. арк. 0,8.
Тираж 150 прим. Зам. № 14-3146.

**Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Леніна, 4, м. Харків, 61022
izdatknmu@mail.ru, izdat@knmu.kharkov.ua**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.

**Тема № 20 (4).
ГІГІЄНІЧНІ І ЛІКУВАЛЬНІ ВАННИ.
ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ З ГАРЯЧКОЮ.
ЗАСТОСУВАННЯ КЛІЗМ У ДІТЕЙ**

*Методичні вказівки
до самостійної позааудиторної
роботи студентів з дисципліни
"Догляд за хворими (практика)"*

